

EVROPSKI PARLAMENT

2009–2014

Dokument zasedanja

---

16. 1. 2012

B7-0010/2012

PREDLOG RESOLUCIJE

k vprašanju za ustni odgovor B7-0021/2012 in B7-0675/2011 ter B7-0676/2011

v skladu s členom 115(5) poslovnika

o neravnovesjih v verigi distribucije hrane (2011/2904(RSP))

Paolo De Castro, Luis Manuel Capoulas Santos, Luís Paulo Alves
v imenu skupine S&D

RE\889249SL.doc

PE479.447v01-00

SL

Združena v raznolikosti

SL

B7-0010/2012

Resolucija Evropskega parlamenta o neravnovesjih v verigi distribucije hrane (2011/2904(RSP))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju svojih resolucij z dne 8. julija 2010 o prihodnosti skupne kmetijske politike po letu 2013¹, z dne 18. januarja 2011 o priznanju kmetijstva kot strateškega sektorja v okviru prehranske varnosti² in z dne 23. junija 2011 o skupni kmetijski politiki proti letu 2020: odziv na prihodnje izzive, povezane s hrano, naravnimi viri in ozemljem³,
  - ob upoštevanju sporočila Komisije z naslovom Bolje delujoča veriga preskrbe s hrano v Evropi (COM(2009)0591) in različnih delovnih dokumentov, priloženih temu sporočilu, pa tudi svoje resolucije z dne 7. septembra 2010 o poštenih prihodkih za kmete: bolje delujoča veriga preskrbe s hrano v Evropi⁴,
  - ob upoštevanju sklepa Komisije z dne 30. julija 2010 o ustanovitvi foruma na visoki ravni za izboljšanje delovanja verige preskrbe s hrano (2010/C 210/03),
  - ob upoštevanju končnih priporočil skupine na visoki ravni o konkurenčnosti agroživilske industrije z dne 17. marca 2009 in sklepov Sveta z dne 29. marca 2010 o boljše delujoči verigi preskrbe s hrano v Evropi,
  - ob upoštevanju podatkov Eurostata o indeksih cen sredstev za kmetijsko proizvodnjo (nabavni stroški) in indeksi cen kmetijskih proizvodov (prodajne cene)⁵,
  - ob upoštevanju svoje izjave z dne 19. februarja 2008 o preiskavi in odpravi zlorabe moči velikih supermarketov, delujočih v Evropski uniji⁶, in svoje resolucije z dne 26. Marca 2009 o cenah hrane v Evropi⁷,
  - ob upoštevanju poročila Skupnega raziskovalnega središča iz leta 2008 o sistemih kmetovanja z nizko porabo sredstev: priložnost za razvoj trajnostnega kmetijstva⁸,
  - ob upoštevanju člena 115(5) in člena 110(2) svojega poslovnika,
- A. ker je sporočilo Komisije o boljše delujoči verigi preskrbe s hrano (COM(2009) 0591) opredelilo znatna neravnovesja v pogajalski moči, kar pomeni nelojalne trgovinske prakse, kot so zamujena plačila, enostranske spremembe pogodb, nepošteni pogodbeni pogoji, omejen dostop do trga, pomanjkanje informacij o oblikovanju cen, neenaka

¹ Sprejeta besedila, P7_TA(2010)0286.

² Sprejeta besedila, P7_TA(2011)0006.

³ Sprejeta besedila, P7_TA(2011)0297.

⁴ Sprejeta besedila, P7_TA(2010)0302.

⁵ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database

⁶ Sprejeta besedila, P6_TA(2008)0054.

⁷ Sprejeta besedila, P6_TA(2009)0191.

⁸ http://agrienv.jrc.ec.europa.eu/publications/pdfs/LIFS_final.pdf

porazdelitev stopenj dobička po verigi preskrbe s hrano in dobaviteljeva ali kupčeva zloraba tržne moči, na primer s kartelnim združevanjem, vzdrževanjem cen za nadaljnjo prodajo ter ohranjanjem nakupovalnih združb;

- B. ker raven koncentracije zelo velikih trgovcev na drobno v Evropski uniji negativno vpliva na proizvajalce in druge dobavitelje, saj vzpostavlja čedalje večja neravnovesja moči med pogodbenimi stranmi; ker kmetijski proizvajalci in kmetijska industrija ob teh velikih skupinah postopoma izgubljajo pogajalsko moč pri odločanju o ravni cen vzdolž vrednostne verige – od primarne proizvodnje prek predelave do končnega potrošnika;
- C. ker bi uravnoteženi trgovinski odnosi izboljšali delovanje verige preskrbe s hrano, poleg tega pa bi koristili tudi prek večje konkurenčnosti, kar bi konec koncev koristilo tudi potrošnikom;
- D. ker je veliko nihanje cen kmetijskih pridelkov in kmetijskih obratnih sredstev povečalo negotovost dohodka kmetij in dolgoročnih naložb kmetov;
- E. ker bi povečanje stroškov proizvodnje in dejstvo, da jih ni mogoče povrniti vzdolž verige distribucije hrane, lahko kratkoročno ogrozilo preživetje kmetijskih gospodarstev in tako oslabilo proizvodne zmogljivosti držav članic ter zaostriło problem trgovinskih bilanc, obsega uvoza, nestanovitnosti in odvisnosti od zunanjih trgov;
- F. ker so organi, pristojni za konkurenco, v nekaterih državah članicah opredelili štiri ključna področja, na katerih so neravnovesja v verigi preskrbe s hrano še posebej občutljiva: enostransko vsiljevanje pogodbenih pogojev, praksa cenovnih popustov, kazni in plačilni pogoji;
- G. ker širjenje nepoštenih trgovinskih praks danes ogroža možnosti kmetov za naložbe in inovacije (zlasti v zelene tehnologije, blažitev posledic podnebnih sprememb in obnovljive vire energije, medtem ko morajo kmetje zadostiti visokim okoljskim standardom, te zahteve pa bodo še strožje v skupni kmetijski politiki v obdobju po letu 2013);
- H. ker Komisija v sporočilu z dne 28. oktobra 2009 priporoča, da se spodbudi in olajša prestrukturiranje ter utrjevanje kmetijskega sektorja, tako da se spodbuja ustanavljanje prostovoljnih organizacij kmetijskih proizvajalcev;
- I. ker te prakse negativno vplivajo tudi na potrošnika, saj nizke cene, ki se plačujejo proizvajalcem in drugim dobaviteljem, ne pomenijo tudi nižjih cen za potrošnike;
  - 1. poudarja, da ima problematika neravnovesij v verigi distribucije hrane jasno evropsko razsežnost, za katero je glede na strateški pomen agroživilske verige v Evropski uniji potrebna posebna evropska rešitev; opominja, da veriga preskrbe s hrano, kmetijstvo, agroživilska industrija in distribucija zaposlujejo 7 % vseh zaposlenih v EU, njihova vrednost pa je 1400 milijard EUR na leto, kar je več kot v katerem koli drugem proizvodnem sektorju v EU;
  - 2. poziva Komisijo, naj predlaga vzdržljivo zakonodajo Skupnosti, ki bo – ne da bi ovirala pravilno delovanje trgov – pripomogla k enakopravnim odnosom med proizvajalci,

dobavitelji in distributerji živilskih proizvodov ter naj ustrezno izvajajo že obstoječa pravila, nenazadnje zato, ker najnovejši podatki Eurostata o kmetijskem prihodku kažejo, da je ta od leta 2009 na ravni EU padel za 11,6 %, medtem ko so nabavni stroški za kmete EU od 2000 do 2010 narasli v povprečju za skoraj 40 %;

3. vztraja, da bi morale imeti države članice dejavno vlogo pri ustanavljanju posvetovalnih forumov z ustreznim zastopanjem subjektov vzdolž prehranske verige, zato da bi spodbudili dialog in oblikovali smernice, ki bi pripomogle k pravičnejšim in bolj uravnoteženim odnosom; opominja, da tako uradno posvetovanje prispeva k varstvu proizvajalcev in dobaviteljev ter preprečevanju povračilnih ukrepov iz distribucijskega sektorja;
4. poziva nacionalne in evropske organe za konkurenco ter druge regulativne organe v proizvodnji in trgovini, naj ukrepajo proti izkoriščevalskim odkupnim praksam vodilnih trgovcev na debelo in drobno, ki kmete sistematično postavljajo v izredno neenak pogajalski položaj;
5. pozdravlja priporočilo Komisije o sodelovanju držav članic pri izmenjavi zgledov najboljše prakse o obveščanju o pogodbenih praksah ter o pripravi nizov standardnih pogodb;
6. poziva k vzpostavitvi okvira za učinkovit nadzor nad navedenimi praksami z upravnimi in sodnimi sredstvi, sistema za ocenjevanje in spremljanje, ki bi ga izvajale države članice in usklajevala Evropska komisija, ter uvedbi učinkovitih in pravočasno uporabljenih odvračalnih kazni;
7. glede na pogodbene pogoje in nepošteno poslovne prakse poziva k okrepitvi sredstev za zagotavljanje, da se spoštujejo plačilni roki, po potrebi pa tudi k uvedbi novih instrumentov za zmanjšanje obdobja med dostavo in dejanskim časom, ko dobavitelji prejmejo plačilo, ter uskladitvi tega obdobja na evropski ravni; v zvezi s tem poudarja, da so nujno potrebne rešitve za spoprijem z nesprejemljivimi težavami, s katerimi se srečujejo proizvajalci pokvarljivih proizvodov s kratkim rokom trajanja, saj se ti proizvodi hitro prodajo v supermarketih, vendar so proizvajalci plačani šele mnogo mesecev kasneje, zato imajo proizvajalci velike težave z likvidnostjo;
8. poziva Evropsko komisijo, naj izboljša evropski instrument za spremljanje cen hrane ter razvije uporabniku prijazen, pregleden in večjezičen vmesnik, kjer bodo lahko potrošniki in zainteresirane strani primerjali cene osnovnih živil v določeni državi članici ter med različnimi državami članicami na vseh stopnjah verige preskrbe s hrano;
9. je seznanjen z ukrepi v osnutku predloga Komisije za reformo skupne kmetijske politike, ki so oblikovani z namenom krepitve položaja kmetov v verigi preskrbe s hrano prek podpore organizacijam proizvajalcev in medpanožnim organizacijam ter s spodbujanjem kratkih verig med proizvajalci in potrošniki, kot so trgi za lokalno proizvodnjo; meni, da bo krepitev položaja kmetov pripomogla, da bodo prejeli pravičnejši delež dodane vrednosti;
10. poziva Komisijo, naj vzpostavi nov odnos med pravili konkurence in skupno kmetijsko politiko, da bodo kmetje in njihove medpanožne organizacije imeli na voljo instrumente, s

katerimi si bodo lahko izboljšali svoje pogajalsko izhodišče; poziva k spremembi obstoječega konkurenčnega prava EU, da bi lahko bolje upoštevali škodljive učinke vertikalne koncentracije na celotno verigo preskrbe s hrano, namesto da se ozko osredotočamo na relativni položaj različnih podjetij na trgu in izkrivljanje konkurence samo na podlagi njenih škodljivih učinkov za potrošnike;

11. meni, da so potrebni ukrepi na ravni EU, da se doseže določena stopnja usklajevanja in harmonizacije na notranjem trgu; na nacionalni ravni se že uvajajo različne nacionalne pobude in ukrepi o vprašanih pogajalske moči in nepoštenih praks (nekatere države so že uvedle kodekse ravnanja, druge pa so sprejele zakone s prepovedjo nepoštenih praks);
12. poziva Komisijo, naj poglobljeno razišče razlike v pristopih 27 nacionalnih organov, pristojnih za konkurenco, in nacionalnih politikah ter spodbuja rešitve, ki vključujejo vse partnerje v verigi proizvodnje hrane in preprečujejo, da bi imel en član ali peščica členov v verigi preskrbe z obratnimi sredstvi ali v proizvodni verigi prevladujoč položaj, kar pogosto škoduje kmetom;
13. vztraja pri sistemu kazni, ki bi se uporabljale ob odkritju zlorab, ki morajo biti sorazmerne s finančno in poslovno škodo, povzročeno subjektom v verigi preskrbe s hrano, in bi jih bilo treba izvrševati dovolj hitro, da bi zagotovili njihov velik učinek odvračanja; predlaga, naj države članice uvedejo učinkovite mehanizme za pritožbe (z ustreznimi kaznimi), ki bodo prizadetim strankam omogočili, da se pritožijo brez strahu, da bodo izločene iz sporne pogodbe;
14. meni, da je rešitev za odpravo neravnovesij v verigi distribucije hrane nov okvir, v katerem bi bili združeni pravna ureditev, spremembe konkurenčnega prava in več vodoravne zakonodaje v povezavi z obstoječimi in novimi, prostovoljnimi samoregulativnimi dogovori; vztraja, da bi morale države članice spodbujati razvoj zgledov najboljše prakse in/ali kodeksov ravnanja v partnerstvu z vsemi zainteresiranimi stranmi, kar bi povežalo proizvajalce, panogo, dobavitelje, trgovce na drobno in predstavnike potrošnikov, obstoječe sinergije pa bi bile kar najbolj izkoriščene;
15. meni, da mora biti prednostna naloga kampanja za informiranje po vsej EU, ki bi kmete obveščala o njihovih pogodbenih pravicah in najpogostejši nezakoniti in nepošteni praksi ter zlorabah na področju pogodb in trgovine;
16. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.